

(ร่าง) โครงร่างการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาศาสนาการณการรับรู้ การปฏิบัติตามกฎหมาย การเข้าถึงผลิตภัณฑ์
การโฆษณา และการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
หลังพระราชบัญญัติเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลบังคับใช้ครบ 1 ปี

สำหรับ

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

อาคารสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ (ชั้น 5)

75/1 ถ.พระราม 6 แขวงทุ่งพญาไท

เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทร. 0-2354-4600 โทรสาร. 0-2354-4600

เสนอโดย

ศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน

(ศูนย์วิจัยความสุขชุมชน) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

592/3 ซอยรามคำแหง 24 หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรสายตรง 0-2719-1951 โทรสาร 0-2719-1543

www.anchor.au.edu

กุมภาพันธ์ 2552

(สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537)

ที่มาของโครงการ

ประเทศไทยประสบปัญหาจากการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในระดับสูง โดยมีการดำเนินการเพื่อควบคุมปัญหาในระดับหนึ่งมาโดยตลอด กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการร่างกฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ขึ้นหวังให้เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการและกลไกในการดำเนินการควบคุมปัญหาสุราที่สำคัญ ในปี 2550 มีการพิจารณากฎหมายฉบับนี้ในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติผ่านกฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2551 ที่ผ่านมา ประเทศไทยจึงมีกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมปัญหาสุราโดยเฉพาะ โดยมีเนื้อหาของกฎหมายที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์(ระดับชาติ) คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด/กรุงเทพมหานคร และ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์
2. กลุ่มมาตรการจำกัดการเข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย มาตรการจำกัดอายุขั้นต่ำของผู้ซื้อที่ถูกกฎหมาย มาตรการจำกัดวันเวลาจำหน่าย และ มาตรการจำกัดสถานที่จำหน่ายและตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์
3. กลุ่มมาตรการจำกัดการโฆษณา การส่งเสริมการขาย และควบคุมบรรจุภัณฑ์/ฉลาก ประกอบด้วย มาตรการห้ามโฆษณาอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มโดยตรงหรือโดยอ้อม แต่ให้กระทำการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม การห้ามการเร่ขาย การห้ามการลด-แลก-แจก-แถม และการห้ามการขายพ่วง และมาตรการควบคุมบรรจุภัณฑ์/ฉลาก/คำเตือน

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ประสงค์จะทำการวิจัยประเมินผลพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 หลังจากที่มีผลบังคับใช้ครบ 1 ปี จากประชาชนที่มีอายุ 11 ปีขึ้นไป ร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลการศึกษามาใช้วางแผนพัฒนาการควบคุมปัญหาสุราต่อไปได้เป็นอย่างดี

ศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จึงเสนอโครงการวิจัยและทีมงานนักวิจัยผู้มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยดำเนินโครงการวิจัยครั้งนี้ตามระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชน ร้านค้า และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ระดับชาติ
2. เพื่อศึกษาการบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมายที่มีอยู่ ณ ปัจจุบัน
3. เพื่อศึกษาสถานการณ์การเข้าถึงผลิตภัณฑ์ โฆษณา และการส่งเสริมการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อรับทราบข้อมูลการรับรู้ของประชาชน ร้านค้า และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง การบังคับใช้ และการปฏิบัติตามกฎหมาย และประสิทธิผลในการลดการเข้าถึงเครื่องตี้มและการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย
 - 1.1 การรับรู้/ความเข้าใจต่อมาตรการและบทกำหนดโทษ (พ.ร.บ.)
 - 1.2 การปฏิบัติตามและการบังคับใช้ (พ.ร.บ.)
 - 1.3 สถานการณ์การเข้าถึงผลิตภัณฑ์/การโฆษณา/การส่งเสริมการขาย อาทิ
 - ช่วงเวลาซื้อ/สถานที่ซื้อ-ดื่ม/อายุผู้ซื้อ
 - ระยะทาง/ระยะเวลาที่ใช้ในการซื้อ-ดื่ม/ความหนาแน่นของร้าน
 - การพบเห็นการโฆษณา/การลด-แลก-แจก-แถม/การเร่ขาย/การขายคนเมา/การขายฟ่วง
 - การเห็นฉลากคำเตือน
 - 1.4 ประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ขอบเขตด้านประชากร แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ
 - 2.1 ประชาชนที่มีอายุ 11 ปีขึ้นไป
 - 2.2 ร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 - 2.3 เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ กรุงเทพมหานคร และ 15 จังหวัดทั่วประเทศ

ระเบียบวิธีการวิจัย (Research Methodology)

คณะผู้วิจัยจะประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology) ในการวัดและประเมินผล กำหนดขนาดของตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการประมวลผล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเป็นประโยชน์สูงสุดต่อศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

กลุ่มประชากรเป้าหมาย (Target Population) และการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Method)

กลุ่มประชากรเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ จำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ประชาชนที่มีอายุ 11 ปีขึ้นไป
2. ร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สำหรับการเลือกตัวอย่างประชาชนอายุ 11 ปีขึ้นไป ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิหลายชั้น (Stratified Multi-stage Sampling) และสำหรับกลุ่มร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ คณะผู้วิจัยจะประยุกต์ใช้เทคนิคการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

ขนาดตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 5,400 ตัวอย่าง จำแนกเป็น

- ประชาชนที่มีอายุ 11 ปีขึ้นไป	จำนวน	4,000	ตัวอย่าง
- ร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน	600	ตัวอย่าง
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ	จำนวน	800	ตัวอย่าง

โดยมีตัวอย่างจังหวัดจำแนกตามภูมิภาค ดังนี้

1. กรุงเทพมหานคร
2. ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสระบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดนนทบุรี จังหวัดชลบุรี
3. ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเชียงใหม่
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดสกลนคร จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดขอนแก่น
5. ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดชุมพร จังหวัดสงขลา

หมายเหตุ ขนาดและสัดส่วนของตัวอย่างอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม ภายหลังจากการพิจารณา ร่วมกันระหว่างศูนย์วิจัย และศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ก่อนที่จะดำเนินโครงการ

รูปแบบการจัดการในการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในโครงการนี้ ศูนย์วิจัยความสุขชุมชน ร่วมกับศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ร่วมกันกำหนดกระบวนการต่างๆ ของโครงการวิจัยเพื่อจะได้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด

เครื่องมือวัด (Measurement)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีโครงสร้างคำถามที่ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลลักษณะทางประชากร และข้อมูลในประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การนำเสนอรายงาน

รูปแบบรายงานที่จะนำเสนอประกอบด้วย ส่วนนำ ส่วนระเบียบวิธีการวิจัย ส่วนการเสนอผล และส่วนสรุปผล

การควบคุมคุณภาพของงานวิจัย

ศูนย์วิจัยความสุขชุมชน ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอนในการวิจัยแต่ละรูปแบบ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 พนักงานเก็บข้อมูลเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์วิจัยความสุขชุมชน และนักศึกษาระดับปริญญาตรีของ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ หรือมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งจะต้องเข้าฟังคำอธิบายและฝึกซ้อมการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม ก่อนปฏิบัติงาน

1.2 เจ้าหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานเป็นอาจารย์ประจำศูนย์วิจัยความสุขชุมชน ภายใต้อำนาจกำกับดูแลของ คณะกรรมการโครงการวิจัย โดยจะทำการแนะนำและควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บข้อมูล พนักงานเก็บรวบรวม ข้อมูลและพนักงานตรวจสอบข้อมูลอีกชั้นหนึ่ง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกรอบและขั้นตอนของโครงการวิจัยอย่างแท้จริง

1.3 พนักงานตรวจสอบความถูกต้องเป็นอาจารย์ประจำศูนย์วิจัยความสุขชุมชน จะทำการตรวจสอบ ความถูกต้องสมบูรณ์ ในการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บข้อมูล ถ้าหากตรวจพบว่าพนักงานเก็บข้อมูลผู้ใดสร้างข้อมูลขึ้นมาเอง งานสัมภาษณ์ของพนักงานผู้นั้นจะตกเป็นโมฆะทั้งหมด และจะดำเนินการขั้นเด็ดขาดตามระเบียบของมหาวิทยาลัยต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การประมวลผลข้อมูล

- 2.1 จะมีการตรวจสอบความสมบูรณ์และความสอดคล้องของคำตอบในแบบสอบถามทุกฉบับ
- 2.2 จะมีการตรวจสอบการลงรหัสและการป้อนข้อมูลของคำตอบในแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรม

SPSS/FW ในการประมวลผล

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนรายงาน

- 3.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และความเหมาะสมของข้อมูล
- 3.2 การวิเคราะห์และการเขียนรายงานการวิจัย จะดำเนินการโดยอาจารย์ ระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอกประจำศูนย์วิจัยความสุขชุมชน ร่างรายงานวิจัยฉบับนี้จะมีคณะกรรมการโครงการวิจัย (Board of Project Directors) ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการวิเคราะห์

การปกปิดข้อมูล

ศูนย์วิจัยความสุขชุมชน ถือเป็นความลับที่พึงประสงค์ในการปกปิดข้อมูลขององค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ โดยถือว่าเป็นจรรยาบรรณวิชาชีพที่คณะวิจัยต้องปฏิบัติโดยเคร่งครัด

ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย

หลังจากที่โครงร่างการวิจัยได้รับการอนุมัติผ่านจากหน่วยงานแล้ว รวมทั้งมีการลงนามในข้อตกลงว่าจ้างทำวิจัยแล้ว คณะผู้วิจัยมีการวางแผนดำเนินโครงการวิจัย (Research Plan) ดังนี้

เตรียมการ/สร้างเครื่องมือและประสานงาน	2	สัปดาห์
เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม	2	สัปดาห์
ลงรหัส ป้อนข้อมูล ประมวลผล	2	สัปดาห์
การจัดการข้อมูลและเขียนรายงาน	2	สัปดาห์
รวมระยะเวลาดำเนินโครงการ	<u>8</u>	สัปดาห์

หมายเหตุ รูปแบบและแนวทางการดำเนินงาน สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมภายหลังจากการพิจารณาร่วมกันระหว่างศูนย์วิจัยความสุขชุมชน และศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ก่อนที่จะดำเนินโครงการ

งบประมาณสำหรับโครงการวิจัย

งบประมาณดำเนินโครงการสำรวจ “การศึกษาสถานการณ์การรับรู้ การปฏิบัติตามกฎหมาย การเข้าถึงผลิตภัณฑ์ การโฆษณา และการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หลังพระราชบัญญัติเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลบังคับใช้ครบ 1 ปี” มีค่าใช้จ่ายตลอดโครงการรวมทั้งสิ้น 900,000 บาท (เก้าแสนบาทถ้วน) โดยงบประมาณดังกล่าวรวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7 เปอร์เซ็นต์ไว้ด้วยแล้ว

หมายเหตุ ระยะเวลาในการสำรวจ และงบประมาณ อาจเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับ การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวน ตัวอย่าง ความยากง่ายและจำนวนหน้าของแบบสอบถาม และการเตรียมการที่เกี่ยวข้อง

รับรองโครงร่างการวิจัย

ดร.นพดล กรรณิกา

ผู้อำนวยการ

ศูนย์วิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

โทรสายตรง 02-719-1543

โทรสาร 02-719-1067

*โครงร่างการวิจัยจะสมบูรณ์ต่อเมื่อมีลายเซ็นผู้อำนวยการฯ และเป็นฉบับจริงเท่านั้น